

**Lev
~~uden~~
~~vold~~**

**Notat om
Englands
lovgivning om
psykisk vold**

Indhold

1. Introduktion
2. Lovgivningen om psykisk vold: ”controlling or coercive behaviour”
3. Baggrunden for bestemmelsen
4. De engelske erfaringer med bestemmelsens anvendelse i praksis
5. Opsummering
6. Bilag 1 – Uddrag af ’Serious Crime Act’

1. Introduktion

Formålet med nedenstående afdækning af den engelske lovgivning om psykisk vold er at undersøge, hvordan lovgivningen er udformet, samt kort at beskrive eventuelle udfordringer i forhold til udarbejdelsen og implementeringen af lovgivningen om psykisk vold.

Dette gøres dels ved at belyse, hvilke definitioner der er anvendt, hvordan lovgivningen er udformet, baggrunden for den samt ved at se på, hvilke udfordringer der er med at anvende lovgivningen i praksis.

2. Lovgivningen om 'controlling or coercive behaviour'

Den engelske 'Serious Crime Act' blev fra ultimo 2015 ændret, så psykisk vold blev strafbart. Ved en ændring af den engelske 'Serious Crime Act' indførte man med virkning fra den 29. december 2015 den nugældende bestemmelse i § 76. Se hertil bilag 1. Bestemmelsen er gældende i England og Wales.

Fremfor psykisk eller psykologisk vold opererer den engelske lovgivning med begreberne "coercive behavior" og "controlling behavior", som vi her oversætter til tvingende adfærd og kontrollerende adfærd.

Begreberne stammer fra sociologen Evan Stark, der tog dem i anvendelse for at tydeliggøre, at det fænomen, vi taler om, er noget andet end den fysiske vold, der kan ses, og som bl.a. er karakteriseret ved at være enkeltstående hændelser.

Evan Starks begreb "kontrollerende tvang" (eller coercive control) er bl.a. karakteriseret ved det, Stark kalder en strategi, hvor udøver intentionelt og systematisk nedbryder et offers uafhængighed og fremtvinger lydighed gennem brug af vold, intimidering, isolation og kontrol (Stark 2007). Mens det kan være muligt at identificere enkeltstående handlinger som kontrollerende, så optræder coercive control hyppigst gennem komplekse mønstre af strategisk adfærd, der isoleret set ikke virker voldelige og kontrollerende. Og det er disse begreber, den engelske lovgivning tager afsæt i.

Bestemmelsen i § 76, stk. 1, er opdelt i en række kriterier, som alle skal være opfyldt, hvis bestemmelsen skal kunne finde anvendelse. (Bemærk at nedenstående nummerering ikke følger bestemmelsens inddeling);

1. Der skal være tale om en kontrollerende eller tvingende adfærd (dansk oversættelse), og adfærden skal være gentagen eller kontinuerlig.
2. På tidspunktet for den udviste adfærd skal offer og gerningsperson have en personlig tilknytning (psykisk vold udøvet efter et parforholdsbrud omfattes ikke).
3. Adfærden skal have haft en alvorlig effekt på offeret.
4. Gerningspersonen skal have haft det fornødne forsæt; pågældende skal således i forbindelse med adfærden have været klar over, eller vurderes at burde have indset, at adfærden ville have en sådan alvorlig effekt.

5. Og endelig stilles der betingelser til forurettedes alder på gerningstidspunktet.

Nedenfor beskrives det kortfattet, hvad der forstås ved de angivne betingelser.

1. Kontrollerende eller tvingende adfærd udvist gentaget eller kontinuerlig

Coercive behaviour (tvingende adfærd) defineres som ”en handling eller et mønster af handlinger i form af overfald, trusler, ydmygelse og intimidering eller andre krænkelser, der bruges til at skade, straffe eller skræmme offeret¹”.

Controlling behaviour (kontrollerende adfærd) defineres som ”en række handlinger, der er designet til at få en person til at underkaste sig og/eller til at gøre pågældende afhængig af udøveren ved at isolere pågældende fra kilder til støtte, udnytte pågældendes ressourcer og kapacitet til personlig gevinst, fratage pågældende de nødvendige midler til uafhængighed, modstand og flugt og regulere deres hverdagsadfærd²”.

Som eksempler på typer af adfærd, som kan konstituere coercive control (som et samlet begreb) nævnes følgende (ikke udtømmende)³.

- at isolere en person fra vedkommendes venner og familie
- at fratage en person adgangen til opfyldelse af basale behov
- at overvåge/monitere en persons tid
- at overvåge en person via online kommunikation eller ved brug af spyware
- at tage kontrol over aspekter af personers hverdag, som hvor de kan gå, hvem de kan se, hvad de skal have på, og hvornår de må sove
- at fratage dem adgang til støttetjenester, såsom psykolog-/lægehjælp eller medicinske ydelser
- gentaget at tale nedværdigende om og til en person som for eksempel at fortælle personen, at pågældende er værdiløs
- håndhævelse af regler og aktiviteter, der ydmyger, nedværdiger eller dehumaniserer personen
- at tvinge en person til at deltage i kriminel aktivitet som f.eks. butikstyveri, forsømmelse eller misbrug af børn for at få personen til at føle selvbebrejelse og forhindre, at vedkommende underretter myndighederne
- økonomisk misbrug, herunder kontrol af økonomi, som f.eks. kun at tillade en person at besidde lommepenge
- trusler om skade, vold eller drab

¹“Coercive behaviour is an act or a pattern of acts of assault, threats, humiliation and intimidation or other abuse that is used to harm, punish, or frighten their victim.”. se hertil den juridiske vejledning udstedt af The Director of Public Prosecutions: <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/controlling-or-coercive-behaviour-intimate-or-family-relationship>

²“Controlling behaviour is a range of acts designed to make a person subordinate and/or dependent by isolating them from sources of support, exploiting their resources and capacities for personal gain, depriving them of the means needed for independence, resistance and escape and regulating their everyday behavior.”

³ Home Office: *Controlling or Coercive Behaviour in an Intimate or Family Relationship – Statutory Guidance Framework*, december 2015.

- trusler rettet mod et barn
- trusler om at afsløre eller offentliggøre privatlivet tilhørende forhold (trusler om at ”hænge nogen ud”)
- overfald
- hærværk
- voldtægt
- at forhindre en person i adgang til transport eller forhindre pågældende i at have et arbejde

Som det ses af denne liste, er der tale om en meget bredt favnende samling af handlinger, trusler mm., hvoraf mange forhold i forvejen er selvstændigt kriminaliseret i engelsk ret. I nogle sager kan der være tale om adfærd, som ikke ellers er strafbar, men som qua den kontrollerende eller tvingende karakter og den alvorlige effekt vil være strafbar efter § 76. I andre sager kan det komme på tale at straffe i sammenstød med andre straffelovsbestemmelser. Det vil sige, at der foruden en tiltale for overtrædelse af § 76 yderligere rejses tiltale for overtrædelse af en eller flere af de øvrige straffelovsbestemmelser. Dette vil typisk være relevant i sager, hvor den udviste adfærd indebærer skærpende omstændigheder, som kan udløse en strafskærpelse; eksempelvis anvendelse af skydevåben eller vold med alvorlig personskade til følge. Som udgangspunkt skal den samlede voldsudøvelse mod forurettede dømmes efter § 76, når der er tale om eksempelvis elementer af simpel vold, ulovlig tvang, trusler eller lignende.

Som det også ses i den norske lovgivning om psykisk vold, er der her tale om, at det er det samlede adfærdsmønster, der er under pådømmelse, og ikke enkelttilfælde af trusler eller lignende, som vil være strafbart efter andre bestemmelser. Dog er en stor forskel ift. den norske udformning, at der i nærværende bestemmelse tages stilling til handlinger, som er begået over for én bestemt forurettet, hvorfor der vil være tale om flere strafbare forhold, hvis gerningspersonens handlinger har haft en effekt på mere end én person.

Der stilles ikke krav om, at der skal kunne sondres mellem henholdsvis tvingende (coercive) eller kontrollerende (controlling) adfærd. Det skal blot kunne bevises, at adfærden kan henføres under minimum ét af disse begreber.

Endvidere skal adfærden have været udvist gentaget eller kontinuerligt. Der gives ingen rammer for den tidsmæssige sammenhæng mellem episoderne. I vejledningen til politi og anklagemyndighed står, at to episoder med ti års mellemrum sandsynligvis ikke vil opfylde kravene⁴, og denne rettesnor giver en bred fortolkningsmargin.

2. Personlig tilknytning mellem offer og gerningsmand

§ 76, stk. 2, oplister de mulige versioner af ”personlig tilknytning” som værende personer i et parforhold/en intim relation, personer, som lever sammen og er i familie med hinanden, eller personer, som lever sammen og tidligere har haft et parforhold/en intim relation.

Den personlige tilknytning skal blot have været til stede på gerningstidspunktet og ikke på

⁴ Home Office: *Controlling or Coercive Behaviour in an Intimate or Family Relationship – Statutory Guidance Framework*, december 2015, side 5.

tidspunktet for anmeldelse eller tiltalerejsning. Såfremt betingelsen om personlig tilknytning ikke er mødt, vil der i stedet være mulighed for at bringe reglerne om chikane og stalking i anvendelse – for eksempel hvis der er tale om, at gerningspersonen udøver kontrollerende eller chikanøs adfærd over for en tidligere partner.⁵ Den adfærd, som kan opstå i form af samværschikane, og som kan have karakter af psykisk vold (også ud fra den engelske terminologi) er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

3. Adfærdens alvorlige effekt

I § 76, stk. 4, bliver kravene til adfærdens alvorlige effekt beskrevet; der skal enten være tale om, at adfærden har bevirket, at offeret i mindst to tilfælde har frygtet at blive udsat for vold, eller at offeret har lidt en sådan overlast eller har været så påvirket, at dette har haft substantiel skadelig virkning på offerets dagligdag.

Angående påvirkningen af offerets dagligdag nævnes som vejledende eksempler, at man stopper eller ændrer måden, hvorpå man socialiserer med andre, at man har lidt en forringelse af sit fysiske eller mentale helbred, at man har øget skolefravær, at man har foretaget tiltag med henblik på at sikre egen eller børns sikkerhed i hjemmet, eller at man har fravær fra arbejdet (uddrag).⁶

For så vidt angår frygten for vold, er det ikke en betingelse, at det frygtes, at det er gerningsmanden selv, der vil udøve volden; det kan lige så vel frygtes, at denne beder en anden person om at begå vold imod offeret. Ligeledes er det ikke en betingelse, at offeret har indgivet politianmeldelse ad to omgange. Det skal blot kunne bevises, at offeret i to tilfælde har frygtet at blive udsat for (fysisk) vold.

4. Gerningspersonens forsæt

Bestemmelsens anvendelse kræver, at gerningspersonen 'vidste eller burde vide', at handlingerne ville få en alvorlig effekt på offeret. I den forbindelse lægges der vægt på, hvad en person med almindelig forstand, som er i besiddelse af den samme information, ville vide. Dette adskiller sig fra de forsætsbegreber, som dansk strafferet opererer med.

Såfremt det kan dokumenteres, at gerningsmanden foretog de pågældende handlinger, undladelser eller udtalelser ud fra den forståelse, at det var i offerets bedste interesse, og det samtidig ikke af anklagemyndigheden kan godtgøres, at en bonus pater-person ville have indset, at handlingsmønsteret ville have en alvorlig negativ effekt på den person, det gik ud over, vil handlingsmønsteret således i princippet være straffrit.

5. Værgemål og forurettedes alder

Som det fremgår af bestemmelsens stk. 3, er forholdet ikke strafbart efter § 76, hvis der er tale om, at gerningspersonen (som er over 16 år) er væрге for forurettede, og forurettede er under 16 år på gerningstidspunktet. Denne model er valgt, fordi forhold, som indebærer psykisk mishandling, vanrøgt og lignende af børn, allerede er strafbare under 'Children and Young Persons Act' af 1933, som er lovfæstet i 'Serious Crime Act' 2015, § 66. Dette indebærer, at handlinger i form af tvangsmæssig kontrol mod flere familiemedlemmer, hvoraf en er under 16 år, vil skulle pådømmes særskilt efter henholdsvis § 76 og 66.⁷

⁵ Home Office: *Controlling or Coercive Behaviour in an Intimate or Family Relationship – Statutory Guidance Framework*, december 2015, side 5-6.

⁶ Crown Prosecution Service: *Legal Guidance on Domestic Abuse*

⁷ Se hertil explanatory notes nr. 312 til section 76.

I hvilket omfang § 66 medfører en beskyttelse for personer under 16 år, som fuldt ud svarer til den i § 76 indeholdte, vil ikke blive behandlet i dette notat.

3. Baggrunden for bestemmelsen

Der er særligt to tiltag, der var afgørende for tilblivelsen af den nye § 76. Både all-Party Parliamentary Group on Domestic and Sexual Violence (APPG) konkret, men også et generelt øget fokus på vold i nære relationer. Som det fremgår er der et særligt fokus på kvinder og psykisk vold i det materialet, der ligger.

3.1 All-Party Parliamentary Group on Domestic and Sexual Violence (APPG)

I 2011 udstedte den engelske regering en handlingsplan med titlen *Call to end violence against women and girls*. I 2013 udgav regeringen via Indenrigsministeriet (Home Office) en tværfaglig, ikke juridisk bindende definition af vold i nære relationer;

“Any incident or pattern of incidents of controlling, coercive or threatening behavior, violence or abuse between those aged 16 or over who are or have been intimate partners or family members regardless of gender or sexual orientation. This can encompass, but is not limited to, the following types of abuse: psychological, physical, sexual, financial, emotional.”

I 2014 udstedte APPG, som består af en parlamentarisk gruppe på tværs af partiskellene, rapporten *Women’s access to justice – from reporting to sentencing*. Rapporten giver en række anbefalinger til dataindsamling, uddannelse og meningsdannelse, eftersyn af dagældende lovgivning om vold i nære relationer, effektiv retsforfølgning af voldsudøvere samt anbefalinger vedrørende tilgangen og korrespondancen med ofrene for vold.

Rapporten bygger på spørgeskemaundersøgelser med 140 respondenter. Heraf 90 organisationer (både offentlige og private) og 50 privatpersoner, som har været udsat for vold i hjemmet. Som en del af rapportens anbefalinger vedrørende retsvæsnen fremgår:” The Government should consider ways of closing the legislative gaps relating to domestic violence, for example by criminalizing coercive control and patterns of abusive behavior.”⁸

3.2 Et generelt øget fokus på vold i nære relationer (“domestic abuse”)

Det fremgår flere steder, at bestemmelsen om coercive control lukker et ”hul” i den eksisterende lovgivning om domestic abuse.. Se hertil blandt andet ‘Statutory Guidance Framework’, som er udarbejdet af det engelske Indenrigsministerium (Home Office) i december 2015. Dette skal forstås ud fra den kontekst, at retspraksis har vist, at den engelske lov om stalking og chikane alene anvendes i tilfælde, hvor der ikke er en eksisterende intim relation. Der har således ikke forud for indførelsen af § 76 været mulighed for at retsforfølge tilsvarende typer af adfærd begået i en intim relation.

Forud for bestemmelsens indførelse blev der i England og Wales i marts 2014 indført et såkaldt ”Domestic Violence Disclosure Scheme”, som populært omtales som ”Clare’s Law”, opkaldt efter en kvinde, som blev dræbt af sin voldelige partner. Dette tiltag gjorde det muligt for borgerne at fremsætte en forespørgsel (“right to ask”) om vedkommendes kæreste/samlevers straffeattest for så vidt angår eventuelle voldsdomme. Når en

⁸ APPG 2014: *Women’s access to justice – from reporting to sentencing*.

førespørgsel modtages, foretager politiet – på baggrund af ansøgningen og møder, som afholdes med henholdsvis ansøger og andre relevante myndigheder (f.eks. kriminalforsorg og sociale myndigheder) – en vurdering af, hvorvidt det er nødvendigt, lovmedholdeligt og proportionalt, at den pågældende ansøger gives indsigt i oplysningerne. Alt med det sigte at bidrage til at beskytte et potentielt offer mod overgreb.

Samtidig indførtes ”right to know”, som giver politiet mulighed for af egen drift at oplyse en person, som efter politiets opfattelse er et potentielt offer for overgreb, om, at pågældendes partner har en voldelig fortid. Også i dette tilfælde kræves det, at politiet drøfter sagen med øvrige myndigheder og foretager en afvejning af beskyttelsesinteressen og proportionaliteten svarende til den oven for beskrevne.

Hertil kommer, at retspraksis havde vist, at det var vanskeligt at bevise et chikanøst adfærdsmønster i en intim relation⁹, hvilket skal forstås ud fra den kontekst, at England har et velfungerende regelsæt om stalking og chikane, som imidlertid ikke finder anvendelse for forhold begået i nære relationer.

Der har således i en årrække forud for indførelsen af bestemmelsen om coercive control været et øget fokus på vold i nære relationer, hvorfor bestemmelsen er godt i tråd hermed.

4. De engelske erfaringer med bestemmelsens anvendelse i praksis

Bestemmelsens formål er at indfange mønstre, som opstår over tid. Derfor må man forvente, at den praktiske implementering kan tage længere tid, end ved lovregler, der kriminaliserer enkelthændelser. I det følgende beskrives forløbet

4.1 Omfanget af bestemmelsens anvendelse i praksis

Bestemmelsen i § 76 har haft en langsom opstart i England og Wales. Der var alene 59 domfældelser i kategorien ”controlling or coercive behaviour” i de første 12 måneder efter bestemmelsens indførelse¹⁰. Alt imens det oplyses, at der samlet set blev registreret rundt regnet 75.000 domfældelser for ’intimate partner abuse’ samme år.

I publikationen *Criminal Justice Statistics Quarterly, England and Wales, 2017* blev der i maj 2017 udgivet de nyeste data om kriminalitetsudviklingen af det engelske National Statistics. Her kan man læse, at der i 2016 og 2017 i alt er afsagt dom i 293 sager om ”engaging in controlling/coercive behaviour in an intimate/family relationship”, hvoraf 82 domme var gjort betingede eller var med udsat straffastsættelse. Oversigten viser, at domfældelserne fordeler sig på de ovenfor beskrevne 59 i 2016 samt 234 i 2017. Denne udvikling med en væsentlig stigning fra 2016 til 2017 må siges at være forventelig og afspejler formentlig, at der er tale om en ny lovregel, som ikke kan anvendes med tilbagevirkende kraft.¹¹ Der kan således ikke under en straffesag ske pådømmelse af forhold, som har fundet sted forud for lovens ikrafttræden den 29. december 2015. Det er naturligvis ikke nogen hindring for straffesagens gennemførelse, at den psykiske vold er startet forud for lovens ikrafttræden, men der kan under en straffesag alene ske pådømmelse af (og bevisførelse angående) de

⁹ *Controlling or Coercive Behaviour in an Intimate or Family Relationship – Legal Guidance on Domestic Abuse*, afsnit 3.1.

¹⁰ *Criminal Justice Statistics Bulletin 2016*.

¹¹ *A progress report on the police response to domestic abuse*, November 2017.

handlinger, som har fundet sted efter 29. december 2015.

I og med at bestemmelsens formål er at indfange mønstre, som opstår over tid, kan det med rette forventes, at bestemmelsens praktiske anvendelighed vil øges over tid. Den praktiske implementering af den aktuelle bestemmelse, som angår ”patterns of abuse” må formentlig også forventes at være længere undervejs, end tilfældet er for nye lovregler, som sigter til at kriminalisere enkelthændelser, da et sådant mønster typisk er noget, der udvikles over en længere periode.

Ovennævnte data skal imidlertid også ses i lyset af, at der i følge registerdata tilgængelig hos Office of National Statistics¹² blev foretaget i alt 4246 registreringer af coercive control hos det engelske politi i en etårig periode fra marts 2016 til marts 2017¹³. At dette antal sager alene genererer 234 straffesager for domstolene i samme periode, må siges at være skuffende – særligt når man holder det op imod den oplysningsindsats, som flere offentlige myndigheder har iværksat om vold i nære relationer inden for de senere år.

4.2 Politiets og anklagemyndighedens håndtering af sagerne

I forhold til implementeringen af den nye bestemmelse anfører Professor Walklate et al.¹⁴, at det endnu ikke er muligt at evaluere implementeringen af § 76 – dette navnlig grundet bestemmelsens sparsomme anvendelse til dato.

Det konstateres i samme artikel, at der imidlertid ses at være et bemærkelsesværdigt skel imellem intentionerne på den ene side og på den anden side den indsats, der er lagt i bestemmelsens udrulning på nationalt plan og den sparsomme anvendelse af bestemmelsen. Det anføres, at der kan være mange årsager til dette herunder raceproblematikker, tilbageholdenhed blandt voldsudsatte kvinder i forhold til at foretage anmeldelse (grundet frygt for stigmatisering), samt politiets udfordringer med at håndtere denne nye kriminalitetstype, som ikke er hændelses-baseret, men som derimod kræver indsigt i voldsdynamikker og et engagement i offerets personlige relation til gerningspersonen og dermed i de dynamikker, som findes i det konkrete parforhold. Forfatterne anfører, at der er behov for et paradigmeskift i politiets og anklagemyndighedens regi, hvis § 76 skal implementeres succesfuldt.

Myndigheden *Her Majesty's Inspectorate of Constabulary and Fire & Rescue Services (HMICFRS)*, som er ét blandt flere såkaldte Justice Inspectorates, har i november 2017 udarbejdet rapporten *A Progress Report on the Police Response to Domestic Abuse*. Rapporten er den tredje i en serie, som alle beskæftiger sig med politiets møde med og håndtering af ofre for vold i hjemmet. Rapporterne bygger alle på såkaldte ’PEEL effectiveness-inspektioner’, som indebærer kontrol med politiets arbejde og de registreringer, som foretages som led i arbejdet, samt omfattende spørgeskemaundersøgelser blandt fagprofessionelle uden for politiet omkring deres oplevelser med sagsbehandlingen og mødet med politiet.

I *A Progress Report on the Police Response to Domestic Abuse* beskrives blandt mange

¹² Jf. Office of National Statistics. Der er tale om data indsamlet hos 38 ud af de i alt 43 politikredse i England og Wales. De resterende kredse har ikke besvaret forespørgslen fra Office of National Statistics.

¹³ Der er tale om data indsamlet hos 38 ud af de i alt 43 politikredse i England og Wales. De resterende kredse har ikke besvaret forespørgslen fra Office of National Statistics.

¹⁴ Walklate, Fitz-Gibbon og McCulloch: *Is more justice the answer? Seeking justice for victims of intimate partner violence through the reform of legal categories*. *Criminology & Criminal Justice* 2018, Vol.18(1).

interessante fund og overvejelser blandt andet, at spørgeskemaundersøgelsen identificerede, at det er deltagernes opfattelse, at det område, som kræver størst forbedring blandt frontpersonale (herunder patruljebetjente) og efterforskere, er det samme som ved undersøgelsen i 2015: nemlig forståelsen af offer/gerningsmands-dynamikker (coercive and controlling behaviour)¹⁵. Dette synspunkt understøttes af, at HMICFRS i rapportens konklusion konstaterer, at trods det, at en del politikredse sikrer, at de politiansatte deltager i undervisning i vold i nære relationer – herunder om coercive control – så er det et faktum, at “..some officers still do not understand the dynamics of domestic abuse and coercive control.”¹⁶

4.3 En praktisk gennemgang af sager om *coercive control*

Dr. Charlotte Barlow, lektor i kriminologi på Lancaster University, har sammen med Dr. Kelly Johnson gennemført et forskningsprojekt i samarbejde med Merseyside Police. Projektet indebærer en omfattende gennemgang af politikredsens journalmateriale i sager om domestic abuse over en periode på halvandet år. Den endelige forskningsrapport forventes publiceret medio juni 2018, hvorfor alene de foreløbige delkonklusioner vil blive beskrevet her.

Det fremgår af projektbeskrivelsen, at politikredsens sager om coercive control, som var registreret inden for en 18 måneders periode, blev grundigt gennemgået og analyseret, og at sagsbehandlingen i disse sager blev holdt op imod sagsbehandlingen i andre typer af sager om domestic abuse – blandt andet sager om voldelige overfald.

Gennemgangen af det omfattende sagsmateriale viste blandt andet, at der ud af omtrent 19.000 sager om domestic abuse alene var 156 sager, som var journaliseret som værende en mulig overtrædelse af § 76 om coercive control. Disse sager bestod stort set udelukkende af krænkelser begået af en mand mod hans daværende kvindelige intimpartner. I disse 156 sager sås en opklaringsprocent på bare 16.¹⁷

Den kvalitative undersøgelse af sagerne viste ifølge forskerne, at der var sager, i hvilke det ville have været muligt at rejse sigtelse for overtrædelse af § 76, men hvor det ikke var sket. Forskerne gennemgik et større antal sager om fysisk vold begået i nære relationer og fandt her, at 85 procent af de registrerede sager tillige indeholdt elementer af coercive control, om end dette element ikke var yderligere beskrevet endside efterforsket. Endvidere var et større antal sager blevet henlagt på bevisets stilling, hvilket betyder, at politiet har valgt ikke at foretage yderligere i sagen, fordi der ikke er tilstrækkelige beviser for, at der er begået noget strafbart. Det er i den forbindelse interessant, at forskerne har noteret sig, at politiet i Merseyside Police ofte ikke havde anvendt andre beviser end forurettedes forklaring, idet der eksempelvis ofte ikke var foretaget afhøring af tredjemand og ej heller var sikret fysiske eller digitale beviser.

Spørgsmålet om, hvorvidt en sag føres efter bestemmelserne om fysisk eller psykisk vold kan få stor betydning for strafudmålingen, idet strafferammen for overtrædelse af § 76 er fængsel i op til fem år, imens den for simpel vold er op til 3 år.

¹⁵ Her Majesty's Inspectorate of Constabulary and Fire & Rescue Services [HMICFRS] 2017: *A Progress Report on the police response to domestic abuse*, side 27.

¹⁶ HMICFRS, *A Progress Report on the police response to domestic abuse*, side 6-7.

¹⁷ Se hertil <https://bscpolicingnetwork.com/2018/02/14/researching-police-responses-to-coercive-control/>

Dr. Charlotte Barlow fortæller¹⁸, at hun navnlig ser to overordnede problemstillinger i forhold til en succesfuld implementering af § 76: Det grundlæggende hændelsesbaserede fokus hos politiet og den manglende afstemning af forventninger og krav imellem politi og anklagemyndighed. Barlow mener således ikke, at politiet og anklagemyndigheden har afstemt, hvilke og hvor mange beviser, der kræves for at løfte bevisbyrden under en straffesag om overtrædelse af § 76.

4.4 Udfordringer med bestemmelsens anvendelse i praksis

Som det fremgår af ovenstående afdækning, tyder det altså på, at anvendelsen af § 76 er sparsom; navnlig set i lyset af det store antal sager, som går under betegnelsen domestic abuse. Dette kan der være flere årsager til, og der vil i det følgende blive beskrevet nogle problematikker og omstændigheder, som kan medvirke til at vanskeliggøre arbejdet med bestemmelsen.

Blandt disse omstændigheder kan fremhæves de betingelser, som den nye bestemmelse stiller til politiet i deres arbejde med de voldsudsatte. Direktøren for det engelske Women's Aid, Katie Ghose, fortæller¹⁹, at det er hendes opfattelse, at visse politidistrikter – som har haft et særligt fokus på implementering og systematisering af indsatsen over for vold i nære relationer – har haft stor succes med at håndtere anmeldelser om coercive control, mens andre ser ud til at fortsætte i samme spor som forud for bestemmelsens indførelse. Her er der fortsat fokus på den fysiske vold frem for den psykiske.

Ghose peger på bevishåndteringen hos politiet, som en væsentlig faktor i forhold til at bringe voldsudøvere for retten efter § 76, idet hun mener, at det i alt for høj grad bliver den forurettedes opgave og ansvar at dokumentere volden. Ghose mener derfor, at indførelsen af en grundigere gerningsstedsundersøgelse og anvendelse af kropskameraer, som bæres af politibetjentene og som aktiveres, inden de træder ind ad døren i forbindelse med eksempelvis husspektakler, kan være med til at afhjælpe bevisproblemerne og samtidig være medvirkende til at løfte byrden bort fra den forurettedes skuldre. I forlængelse heraf påpeger Ghose, at det er altafgørende, at vi i Danmark indfører nationale retningslinjer for håndteringen af sagerne, og at der løbende samles op på, at der rent faktisk er et tilstrækkeligt fokus på ensartet regelanvendelse, og at der sker en løbende ensretning og professionalisering af politiets praksis.

¹⁸ I forbindelse med telefoninterview med Lev Uden Vold den 8. maj 2018.

¹⁹ Under en samtale i forbindelse med hendes oplæg på konferencen om psykisk vold afholdt af Danner og Røde Kors den 16. marts 2018.

Ghose mener således ikke, at der i forhold til at retsforfølge voldsudøvere er nævneværdige forhindringer i den nugældende lovgivning om coercive control, og hun ser ikke som udgangspunkt et potentiale i at ændre eller tilføje noget til § 76. Hun peger derimod på det praktiske politiarbejde som et indsatsområde.

Denne holdning støttes af Keren Lloyd Bright, Senior Lecturer in Law, The Open University UK, som anfører, at den første problemstilling, som skal adresseres, er behovet for specialistuddannelse/efteruddannelse for politifolk. Hun ser et behov for at udvikle fokus på, at vold i nære relationer ikke kun er fysisk og seksuel vold samt at sikre træning i at genkende og opfange signaler på kontrollerende og tvangsmæssig adfærd. Hun nævner i den forbindelse, at den forurettede ofte ikke betragter sig selv som voldsudsat, hvilket nødvendiggør, at myndigheds personer kan spotte og forhindre volden.²⁰ Også Dr. Charlotte Barlow tilslutter sig dette, idet hun udtaler, at en grundig efter-/videreuddannelse for politipersonalet er afgørende for at opnå succes med bestemmelsen om coercive control.

5 Opsummering

England og Wales har i 2015 kriminaliseret psykisk vold ved at indføre to nye begreber - *coercive control* og *coercive behavior*. Selvom begreberne er forskellige fra psykisk vold, er forståelsen og indholdet det samme, som det vi i Danmark forstår ved psykisk vold. Især er fokus på de gentagende handlinger fremfor voldsomme enkelthændelser helt afgørende. Om end lovgivningen er kønsneutral er der et særligt fokus på kvinder – både i forarbejderne og erfaringerne fra implementeringsdelen af denne.

I lovgivningen lægges der udover den kontrollerende adfærd vægt på den personlige tilknytning, om adfærden har en alvorlig effekt, gerningsmandens forsæt samt forurettedes alder. Det sidste medfører, at børn – og udøvelsen af controlling behaviour eller coercive behavior mod børn – ikke er inkluderet i den nye §. Da det er almindelig anerkendt, at vold i nære relationer – herunder også psykisk vold – har en langtrækkende skadelig indvirkning på børn, kan det undre, at man i en engelsk ret har valgt ikke at lade bestemmelsen omfatte børn, som enten selv er udsat for psykisk vold direkte, eller som overværer vold mod deres nærmeste. På samme vis er coercive-/controlling behaviour som udøves mod en ekspartner, efter et parbrud har fundet sted, ikke omfattet af bestemmelsen. Denne model kan vise sig problematisk i Danmark, i og med at den danske straffelov ikke indeholder bestemmelser, som selvstændigt kriminaliserer udøvelse af chikanøs adfærd, som ikke indebærer fysisk vold eller trusler herom. Værnet mod psykisk vold efter parbrud vil derfor være stækket, hvis man anvender den engelske model på dette punkt.

De nuværende erfaringer med den nye lovgivning tyder på en enighed blandt de fagprofessionelle om, at den nye straffebestemmelse alene ikke kan løse problemerne, men at det kræver en stor indsats fra myndighedernes side, hvis man vil opnå at straffebestemmelsen får en reel værdi som værktøj til støtte for de voldsudsatte i nære relationer. Der peges på, at der skal skabes den rette forståelsesramme omkring den psykiske vold eller 'tvangsmæssige kontrol', så politiet bliver gjort i stand til at identificere og efterforske adfærden. Det efterspørges i den forbindelse, at der uddannes i voldsdynamikker, så der både blandt frontpersonale og efterforskere kan aflives myter og

²⁰ Bright 2015: *Controlling or coercive behavior in an intimate or family relationship: A new domestic abuse offence in England and Wales*.

opnås en større forståelse for, hvad psykisk vold er og ikke mindst, hvad det fører til for den enkelte, som er udsat for eller vidne til volden.

Disse erfaringer er afgørende at tage med sig i arbejdet med udarbejdelsen af og implementeringen af lovgivning om psykisk vold i en dansk kontekst.

6. Bilag 1 – Uddrag af ‘Serious Act Crime’

- (1) A person (A) commits an offence if—
- (a) A repeatedly or continuously engages in behaviour towards another person (B) that is controlling or coercive,
  - (b) at the time of the behaviour, A and B are personally connected,
  - (c) the behaviour has a serious effect on B, and
  - (d) A knows or ought to know that the behaviour will have a serious effect on B.
- (2) A and B are “personally connected” if—
- (a) A is in an intimate personal relationship with B, or
  - (b) A and B live together and—
    - (i) they are members of the same family, or
    - (ii) they have previously been in an intimate personal relationship with each other.
- (3) But A does not commit an offence under this section if at the time of the behaviour in question—
- (a) A has responsibility for B, for the purposes of Part 1 of the Children and Young Persons Act 1933 (see section 17 of that Act), and
  - (b) B is under 16.
- (4) A’s behaviour has a “serious effect” on B if—
- (a) it causes B to fear, on at least two occasions, that violence will be used against B, or
  - (b) it causes B serious alarm or distress which has a substantial adverse effect on B’s usual day-to-day activities.
- (5) For the purposes of subsection (1)(d) A “ought to know” that which a reasonable person in possession of the same information would know. (6) For the purposes of subsection (2)(b)(i) A and B are members of the same family if—
- (a) they are, or have been, married to each other;
  - (b) they are, or have been, civil partners of each other;
  - (c) they are relatives;
  - (d) they have agreed to marry one another (whether or not the agreement has been terminated);
  - (e) they have entered into a civil partnership agreement (whether or not the agreement has been terminated);
  - (f) they are both parents of the same child;
  - (g) they have, or have had, parental responsibility for the same child.
- (7) In subsection (6)—
- “civil partnership agreement” has the meaning given by section 73 of the Civil Partnership Act 2004;
  - “child” means a person under the age of 18 years;
  - “parental responsibility” has the same meaning as in the Children Act 1989;
  - “relative” has the meaning given by section 63(1) of the Family Law Act 1996.
- (8) In proceedings for an offence under this section it is a defence for A to show that—

(a) in engaging in the behaviour in question, A believed that he or she was acting in B's best interests, and
(b) the behaviour was in all the circumstances reasonable.

(9) A is to be taken to have shown the facts mentioned in subsection (8) if—
(a) sufficient evidence of the facts is adduced to raise an issue with respect to them, and
(b) the contrary is not proved beyond reasonable doubt.

(10) The defence in subsection (8) is not available to A in relation to behaviour that causes B to fear that violence will be used against B.

(11) A person guilty of an offence under this section is liable—
(a) on conviction on indictment, to imprisonment for a term not exceeding five years, or a fine, or both;
(b) on summary conviction, to imprisonment for a term not exceeding 12 months, or a fine, or both.